

Warszawa, 18 września 2020 r.
KL/436/311/AZ/2020

Pan
Jacek Sasin
Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Aktywów Państwowych

Szanowny Panie Premierze,

W związku z konsultacjami społecznymi w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (UD 113), Konfederacja Lewiatan w załączeniu przedstawia stanowisko.

Uprzejmie proszę o zapoznanie się ze stanowiskiem oraz o rozważenie uwzględnienia zawartych w nim uwag w toku prac nad wskazanymi rozwiązaniami legislacyjnymi.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu:

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (UD 113).

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, UD 113 (dalej jako „Projekt”)

WSTĘP

Generalna ocena Konfederacji Lewiatan przedstawionego Projektu z perspektywy spółek prywatnych (tj. niemających udziału elementu publicznego np.: Skarbu Państwa) jest umiarkowanie pozytywna. Część z rozwiązań to mechanizmy od dawna postulowane w doktrynie prawa handlowego, jak i przez praktykę. Zaletą regulacji jest też jej względnie szeroka elastyczność. Trzeba bowiem pamiętać, że grupy spółek są zjawiskiem niezarezerwowanym wyłącznie dla dużych podmiotów, ale także firm rodzinnych, czy podmiotów o prostszej strukturze, które są szczególnie wrażliwe na nadregulacje.

Istnieje jednak szereg uwag i zastrzeżeń, których uwzględnienie uważamy za istotne. Niektóre z nich dotyczą zasadności przedstawionych rozwiązań, inne wskazują na konieczność doprecyzowania lub wyjaśnienia proponowanych zasad tak, aby ich stosowanie było efektywne lub w ogóle możliwe. Przyjęcie Projektu bez niezbędnych zmian może uniemożliwić realizację jego celów lub zmniejszyć jego skuteczność.

Poniżej przedstawiono uwagi szczegółowe do Projektu.

I. DEFINICJA GRUPY SPÓŁEK (projektowany art. 4 § 1 pkt. 5(1) KSH)

- **Umowa czy dokument korporacyjny:** Definicja zawiera niejasne sformułowanie („zgodnie z umową”), sugerujące, że spółki z grupy mogą zawrzeć między sobą umowę, w której określą interes grupy.
- **Problem „jednolitego kierownictwa”:** Wieloznaczne pojęcie „jednolite kierownictwo” może rozstrzygać o klasyfikacji bądź niedanej relacji, jako grupy spółek. Interpretacja „jednolitości” jest zróżnicowana. Przykładowo, „jednolitość” rozumiana jako sprawowanie kierownictwa poprzez np.: te same procedury, metody, kapitał, intensywność byłaby nieadekwatna, gdyż w zależności od momentu i charakteru strategii gospodarczej, kierownictwo jest w takim rozumieniu zmienne. „Jednolitość” w przypadku relacji spółka dominująca – kilka spółek zależnych, można odnosić też do typu kierownictwa ze względu na zależności wskazane w art. 4 § 1 pkt 4 KSH, co zawęzałoby całą definicję. Innymi słowy, trudno wskazać, na czym miałyby polegać „jednolitość” kierownictwa i do czego się odnosić. Nie jest to cecha, która byłaby niezbędna we wskazanej definicji, a jej interpretacje wprowadzają element niepewności.
- **Obligatoryjność czy fakultatywność reżimu grupy spółek:** Nie jest zrozumiałym czy interes grupy spółek musi zostać określony oraz wpisany do umowy spółki. Pojawia się pytanie, czy w przypadku, gdy umowa spółki milczy na ten temat, mamy do czynienia w ogóle z grupą spółek, a co za tym idzie, czy przepisy w tym zakresie i wprowadzane ustawą będą miały zastosowanie w takim przypadku. Wymaga to rozstrzygnięcia, być może nie tylko w brzmieniu art. 4 § 1 pkt. 5(1) KSH, przy czym postulowanym rozstrzygnięciem jest fakultatywność.

Propozycja brzmienia projektowanego art. 4 § 1 pkt. 5(1) KSH w oparciu o powyższe uwagi:
grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, które określiły w umowie każdej spółki zależnej albo statucie każdej spółki zależnej wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.

Pozostałe uwagi wymagające uwzględnienia w Projekcie:

- **Zakres zmiany dokumentu korporacyjnego:** Powstaje wątpliwość, czy w umowie spółki należy wpisywać wszystkie podmioty, które uczestniczą w grupie spółek (a jeśli tak, to jakie konkretnie dane odnoszące się do nich są niezbędne), czy wystarczy poprzestać tylko na określeniu wspólnego ich interesu. W przypadku, gdy w statucie miałyby być podane wszystkie spółki, taka regulacja może spowodować usztywnienie procesu modyfikacji w grupie (np. powstanie nowej spółki, czy też dołączenie nowej spółki do grupy)
- **System S-24:** Jednym z wymogów jest, aby w umowie/statucie każdej spółki zależnej pojawiło się postanowienie o kierowaniu się interesem grupy spółek. Niektóre zależne spółki z o.o., jawne i komandytowe z pewnością będą chciały korzystać z proponowanych rozwiązań już od początku swojego istnienia, dlatego konieczne jest wprowadzenie do formularzy umów spółek zawieranych w systemie S-24 opcji wyboru, czy tworzona spółka ma kierować się interesem grupy spółek.
- **Ustanie uczestnictwa w grupie spółek i inne niewyjaśnione zagadnienia:** Wskazane jest doprecyzowanie w jaki sposób ustaje uczestnictwo w grupie spółek. Przykładowo, istnieje wątpliwość czy w przypadku sprzedaży pakietu kontrolnego udziałów spółki jednoosobowej i ustania stosunku zależności, automatycznie ustaje uczestnictwo w grupie spółek i zastosowanie przepisów z tym związanych, czy też do czasu wykreślenia wpisu wzmianki w rejestrze przedsiębiorców, wobec osób trzecich spółka jest traktowana jako należąca do spółek z grupy? Projekt nie reguluje także następujących zagadnień: 1) czy spółka może należeć do więcej niż jednej grupy spółek? 2) jak powinna – o ile w ogóle – zostać wyrażona i udokumentowana „wspólna strategia gospodarcza” stanowiąca ustawową definicję „interesu grupy spółek”?

II. UJAWNIEŃ W REJESTRZE (projektowany art. 21(1) KSH)

- **Rezygnacja z obligatoryjnego uwzględnienia interesu wspólników mniejszościowych:** Należy uwzględnić rezygnację z obligatoryjnego uwzględnienia interesu wspólników mniejszościowych. Zarówno dotychczasowe przepisy KSH przewidujące uprawnienia wspólników mniejszościowych, jak i nowe rozwiązania w zakresie zadania wykupu przez wspólników mniejszościowych uczestniczących w spółce z grupy kapitałowej, zapewniają wystarczającą ochronę przed nadużyciami. Nowelizacja nie zmienia więc ogólnej zasady, iż zarząd spółki kieruje się przede wszystkim jej interesem. Interes spółki jest co do zasady spójny z interesem jej akcjonariuszy lub wspólników, który w kontekście uczestnictwa w spółce sprowadza się do interesu ekonomicznego w postaci udziału w zysku. Zapis daje w praktyce akcjonariuszom mniejszościowym dodatkowe uprawnienie, jakiego nie posiadają wspólnicy spółki niebędącej uczestnikiem grupy spółek, pomimo, iż sytuacja wspólników / akcjonariuszy w obydwu typu spółkach pozostaje w tym zakresie analogiczna.

- **Zmiany w dokumentach korporacyjnych:** Warto doprecyzować, że w przepisie chodzi nie tylko o wpisanie wzmianki w rejestrze, ale również zarejestrowanie zmian w dokumentach korporacyjnych. Wówczas, w przypadku spółek osobowych, wpis będzie miał charakter konstytutywny. Jednocześnie w proponowanych zmianach brak możliwości podejmowania decyzji w interesie grupy przez prokurenta, stąd proponujemy dodać prokurenta.
- **Poszerzenie skutków utworzenia grupy spółki:** Postulowane jest uzależnienie całości skutków przynależności danej spółki do grupy spółek od uprzedniego ujawnienia, a wpis w tym zakresie powinien mieć charakter wpisu konstytucyjnego. W przeciwnym wypadku, wspólnicy mniejszościowi, pomimo braku osiągnięcia zamierzonych skutków włączenia danej spółki do grupy spółek zyskują dodatkowe uprawnienia, które na tym etapie będą zbyt daleko idące, w szczególności w zakresie żądania ich wykupu. Propozycja brzmienia projektowanego art. 21(1) KSH w oparciu o powyższą uwagę:

Art. 21(1) KSH

§ 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli spółki zależnej.

§ 2. Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek poprzez wpisanie wzmianki do rejestru oraz zarejestrowanie umowy spółki lub statutu w brzmieniu uwzględniającym interes grupy spółek.

§ 3. Przepisów art. 21(2) –art. 21(12) nie stosuje się przed ujawnieniem, o którym mowa w art. 21(1) § 2.

§4. Członek zarządu, prokurent, członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.

- **Zakres danych:** Wątpliwości budzą projektowane przepisy dotyczące ujawniania informacji w Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 211 § 2), a w szczególności jakie dokładnie informacje w zakresie grupy spółek należy ujawnić w rejestrze. Czy tylko dane spółki dominującej, czy również wszystkich kolejnych spółek zależnych znajdujących się na szczeblach w strukturze (pomiędzy spółką dominującą, a spółką zależną). Odpowiedzi w tym zakresie nie udziela jednoznacznie propozycja brzmienia nowego przepisu ustawy o KRS.
- **Rejestracja spółki zagranicznej:** Zgodnie z definicjami zawartymi w KSH rejestr jest rejestrem przedsiębiorców, ale powstaje pytanie, co w przypadku gdy w skład grupy spółek wchodzi spółki zagraniczne – jak w takim wypadku trzeba będzie wykazać rejestrację spółki zagranicznej? Problem może pojawić się jeżeli w rejestrach przedsiębiorców takiej spółki nie będzie możliwości wpisu wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek, albo jeżeli prawo innego kraju nie dopuszcza dodawania zapisów do statutów/umów o uczestniczeniu w grupach spółek, co więcej często rejestry nie są publicznie dostępne w łatwy sposób (brak takiego dostępu jak w Polsce).
- **Techniczne ujęcie oznaczenia grupy spółek przy dokonywaniu wpisu:** Ujawnienie uczestnictwa spółki w grupie spółek następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru. Z tym ostatnim zapisem nie jest skorelowana zmiana ustawy o KRS, zatem nie jest jasne, czy wzmianka oznacza jedynie odpowiedź na

pytanie czy spółka należy do grupy spółek (poprzez zaznaczenie tak/nie), czy też ujawnienie będzie polegać na wskazaniu oznaczenia grupy spółek. W drugim przypadku nie jest określone jak oznaczyć grupę spółek. Czy ma być zawarte słowo "grupa" czy "grupa spółek" czy też jeszcze inaczej. Projekt ustawy nie precyzuje, w jaki sposób należy oznaczyć grupę spółek, mimo, że konieczność oznaczenia znajduje się w art. 206 § 5 KSH.

III. ISTOTA WIĄŻĄCEGO POLECENIA (projektowany art. 21(2) KSH)

- **Inne przepisy w systemie prawa dotyczące ograniczeń wpływu spółek dominujących na spółki zależne:** Istnieje konieczność doprecyzowania relacji projektowanego art. 21(2) § 1 KSH względem innych przepisów np.: przepisów prawa energetycznego – art. 9d - które ograniczają wpływ właścicielski na spółki energetyczne będące operatorami systemów dystrybucyjnych. W systemie prawa mogą funkcjonować inne przepisy ograniczające lub regulujące wpływ spółek dominujących na spółki zależne. Biorąc pod uwagę charakter prawa energetycznego, którego naczelną zasadą jest niezależność operatorów, zasada *lex posterior derogat legi priori* może nie mieć zastosowania. Rekomendujemy modyfikację projektowanego art. 21(2) § 1 KSH poprzez dodanie wskazanego niżej § 3. Jednocześnie wskazujemy, iż finalna redakcja w tym zakresie powinna nastąpić po przeanalizowaniu funkcjonujących w systemie prawa innych ograniczeń wpływu spółek dominujących na spółki zależne. Propozycja brzmienia projektowanego art. 21(2) § 3 KSH w oparciu o powyższą uwagę:

§ 3. §1 nie stosuje się w przypadku, gdy z innych przepisów prawa wynika zakaz wpływania na działalność spółki zależnej przez spółkę dominującą

IV. REALIZACJA WIĄŻĄCEGO POLECENIA (projektowany art. 21(3) KSH)

- **Podmioty odpowiedzialne za naprawienie szkody oraz termin naprawienia szkody:** nie ma uzasadnienia do ograniczenia zakresu podmiotów odpowiedzialnych za naprawienie szkody do spółki dominującej lub innej spółki należącej do grupy spółek. Naprawienie szkody może nastąpić np.: za sprawą innych podmiotów, a wynikać z wcześniej zawartych umów między podmiotami. Jednocześnie termin 2 lat ma charakter konwencjonalny tj. nie został właściwie wyjaśniony w uzasadnieniu projektu regulacji. Należy zauważyć, iż, choć pełni on odmienną funkcję ekonomiczną niż termin przedawnienia, właściwym, z powodu efektywności, byłoby rozważenie „połączenia” obu terminów tj. wydłużenia terminu 2 lat do lat 3. Dodatkowo z jednej strony nie naruszałoby to interesu spółki zależnej (to uwaga generalna, w praktyce każdy przypadek ma swoją specyfikę), z drugiej upowszechniłoby stosowalność poleceń.
- **Moment podjęcia uchwały:** Niejasna wydaje się relacja pomiędzy proponowanymi przepisami art. 21(3) § 2 KSH oraz art. 21(4) § 3 KSH. Lektura wspomnianych przepisów nasuwa poważne wątpliwości, w jaki sposób ma wyglądać proces nakładania na spółkę zależną (o zaangażowaniu kapitałowym spółki dominującej mniejszym niż 75%) wiążących poleceń przez spółkę dominującą. Przede wszystkim nie jest jasne, czy moment podjęcia uchwały zarządu (rady dyrektorów) jest innym czasowo momentem od chwili wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej. Brzmienie art. 213

§ 1 KSH: „Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21(2) § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej”, sugeruje, że są to jednak inne momenty. Skoro tak, to powstaje pytanie – kiedy spółka zależna ma badać, czy wiążące polecenie spółki dominującej narusza interes owej spółki? W świetle proponowanych przepisów wydaje się, że musi to czynić dwukrotnie – przed podjęciem uchwały oraz przed wykonaniem polecenia spółki dominującej. Jedynym rozsądnym uzasadnieniem tego rozwiązania może być przypuszczenie, że pomiędzy podjęciem uchwały przez spółkę zależną, a wykonaniem przez nią wiążącego polecenia, istotnie zmieniły się okoliczności, a więc również ocena tego polecenia. Z tego względu proponujemy dodanie do treści przepisu art. 21(3) § 2 KSH zwrotu „w momencie podjęcia uchwały” – aby zaakcentować, że na moment „pierwszego badania” spełnienia warunków do wykonania wiążącego polecenia, te warunki były spełnione.

- **Podkreślenie zasadności interesu:** Ważenie interesów spółki oraz grupy kapitałowej jest czynnością nieoczywista, wymagającą odpowiedniego doświadczenia i wiedzy specjalistycznej w zakresie działalności prowadzonej przez zarządzany podmiot. Stąd postulujemy, aby przesłanką uniemożliwiającą podjęcie uchwały nie był jakikolwiek interes spółki zależnej, a jedynie interes należycie uzasadniony.
- **Przeciwdziałanie uchylaniu się od wykonania polecenia:** Istotne jest wprowadzenie mechanizmu, którego celem będzie zapobieżenie sytuacji, kiedy zarząd spółki zależnej będzie uchylać się od wykonania polecenia ze względu na brak formalnego podjęcia uchwały w tym zakresie.

Propozycja brzmienia projektowanego art. 21(2) § 1 i § 2 KSH w oparciu o powyższe uwagi:

§ 1. Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej. Uchwała zarządu albo odpowiednio rady dyrektorów spółki zależnej powinna zostać podjęta bez zbędnej zwłoki.

§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli w momencie podjęcia uchwały nie narusza to uzasadnionego interesu tej spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie nie dłuższym jednak niż trzy lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.

Pozostałe uwagi wymagające uwzględnienia w Projekcie:

- **Ocena przesłanek:** Druga przesłanka wskazana w art. 21 (3) § 2 KSH budzi wątpliwości. Spółka zależna może przystąpić do podjęcia uchwały o wykonaniu polecenia spółki dominującej, „jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę”. Rzeczywista ocena skali poniesionej szkody może być utrudniona na dzień podjęcia uchwały, a przyjęcie “rozsądnego założenia” nie współgra z dynamicznie reagującym rynkiem, co sprawia, że realne przewidzenie warunków rynkowych i możliwości pokrycia strat jest niemożliwe. Dotyczy to składników podejmowanych przez spółkę zależną uchwały, w tym spodziewanych korzyści lub szkody oraz przewidywanego sposobu i czasu naprawienia szkody. Należy wyrazić wątpliwość co do założenia, że spółka dominująca (lub “inna spółka należącą do grupy spółek”) naprawi szkodę, która – co więcej – w praktyce może być trudna do ustalenia. Trzeba także wskazać na odwołanie się do

nieostrego sformułowania ("rozsądnego założenia"), które, jako wysoce ocenne, z pewnością będzie prowadziło do wielu wątpliwości interpretacyjnych. Ponadto, proponowane brzmienie przepisu prowadzi do trudnego do zaakceptowania wniosku, iż wiążące polecenie spółki dominującej może w istocie prowadzić do wyrządzenia szkody spółce zależnej. Jeśli bowiem spółka zależna rozsądnie założy, że szkoda taka zostanie naprawiona przez spółkę dominującą (lub "inną spółkę należącą do grupy spółek"), to może przystąpić do wykonania polecenia. Założenie to w istocie wydaje się sprzeczne z pierwszym wymogiem wskazanym w komentowanym przepisie, a mianowicie, że podjęcie uchwały nie może stać w sprzeczności z interesem spółki zależnej.

- **Charakter roszczeń:** Osoby prawne dysponują zarówno prawami majątkowymi, jak i niemajątkowymi (dobra osobiste), które pozwalają im realizować ich zadania, przy czym wzajemnie na siebie wpływają np.: reputacja przedsiębiorstwa determinuje sprzedaż, czy pozyskiwanie pracowników. W § 2 mowa jest o naprawieniu „szkody” spółce zależnej. W § 3 pkt. 2 mowa o spodziewanej „korzyści” spółki zależnej będącej następstwem wykonania polecenia spółki dominującej. Tradycyjnie „szkoda” przypisywana jest roszczeniom majątkowym, „krzywda” z kolei roszczeniom niemajątkowym. W orzecznictwie przyjmuje się, że choć osoby prawne nie mogą, tak jak fizyczne, odczuwać krzywdy, należy im się także kompensacja za uszczerbek na dobrach niemajątkowych (uchwała SN z 9.11.2017, III CZP 43/17). Skutki polecenia wydanego przez spółkę dominującą mogą być zarówno w sferze majątkowej, jak i niemajątkowej spółki zależnej, stąd zdaje się, iż należałoby uniknąć wątpliwości, co do zakresu pojęć „szkody” i „korzyści” na gruncie projektowanego art. 21 (3) KSH.

V. ODMOWA WYKONANIA POLECENIA (projektowany art. 21(4) KSH)

- **Dyskryminacja ze względu na charakter spółki i konieczność precyzji przesłanek:** W naszej ocenie regulacja proponowana do wprowadzenia w art. 21(4)§ 3 KSH, powinna obejmować wszystkie spółki zależne (a zatem również jednoosobowe spółki zależne, jak i te, w których spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego). W związku z tym proponujemy wykreślenie § 1 i § 2 w art. 21(4) KSH i odpowiednie dostosowanie § 3 tego artykułu (ewentualnie stworzenie jednego katalogu przesłanek odmownych dla wszystkich spółek zależnych). Uważamy także, że katalog przesłanek uzasadniających odmowę powinien być bardziej precyzyjny. Przepis stanowiący, że umowa lub statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej ma niejasny charakter – czy oznacza to, że spółka będzie miała szerszą możliwość i większą przestrzeń do ukształtowania warunków odmowy, czy służy to ograniczeniu prawa odmowy spółki zależnej. Czy jeżeli jest to ta druga sytuacja – to powstaje pytanie, czy nie zachodzi ryzyko, że spółka dominująca będzie narzucała poszczególne warunki umowy lub treść statutu.
- **Egzystencja spółki:** Wątpliwe jest rozumienie 21(4) § 3 KSH. W kontekście proponowanej treści przepisu niejasne jest, które z przesłanek prawa do odmowy muszą zająć łącznie i co oznacza sformułowanie „jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej”? W szczególności czym jest „niekorzystna okoliczność” oraz co to jest „egzystencja spółki”? Aby uniknąć tej wątpliwości zamiast fragmentu „ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej”, należałoby wprowadzić fragment „wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności spółki lub zagrożenia niewypłacalnością”.

Pozostałe uwagi w przypadku nie uwzględnienia powyższych uwag:

- **Poważne wątpliwości interpretacyjne:** Czy użycie sformułowań „może odmówić” przy regulacji dotyczącej spółki, w której spółka dominująca posiada co najmniej 75% udziału w kapitale zakładowym oraz „odmawia” dla pozostałych spółek jest celowe i ma wskazywać na obowiązek odmowy w tym drugim przypadku oraz brak takiego obowiązku w pierwszym?

VI. WYŁĄCZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI (projektowany art. 21(5) KSH)

- **Konieczność pogłębionej analizy skutków regulacji:** Art. 21(5) § 1 KSH i całkowite wyłączenie odpowiedzialności członka zarządu za skutki związane z wykonaniem lub odmowa wykonania polecenia spółki dominującej wydaje się zbyt daleko idące. Członkowie Zarządu, jako osoby posiadające najszerszą wiedzę o sprawach i sytuacji spółki, powinny każdorazowo przy decyzji o wykonaniu polecenia lub odmowie jego wykonania dokonać z należytą starannością oceny czy dane działanie nie wyrządzi spółce szkody. Art. 21(5) § 2 KSH i wyłączenie odpowiedzialności w tym samym zakresie względem rady nadzorczej oraz zarządu spółki dominującej jest niezasadne, nie uwzględnia specyfiki funkcji wskazanych organów. Przepis jest zbyt ogólny, przez „odpowiednie stosowanie” będzie wymagał każdorazowej interpretacji o możliwie skrajnie odmiennych skutkach oraz daje duże pole do ewentualnych nadużyć.

W efekcie art. 21 (5) KSH wymaga pogłębionej dyskusji i oceny skutków regulacji, w tym w duchu ekonomicznej analizy prawa. Pozostawienie go w obecnym kształcie prowadzić będzie do poważnych i skrajnych rozbieżności interpretacyjnych, a mając na względzie materię, którą reguluje (odpowiedzialność), do niepewności prawnej i szkodliwych skutków dla spółek. Pozostawienie mechanizmu w obecnym kształcie jest także konfliktogenne dla relacji panujących w spółce handlowej.

VII. PRZEGLĄDANIE KSIĄG I DOKUMENTÓW (projektowany art. 21(6) KSH)

- **Wątpliwości dotyczące terminu:** Ustawodawca odsyła do odpowiedniego stosowania art. 212 § 4 KSH w przypadku odmówienia spółce dominującej wglądu do dokumentów/ ksiąg spółki i udzielenia informacji. Z uwagi na wyłączenie stosowania art. 212 § 3 KSH nie wiadomo od kiedy należy liczyć termin do złożenia do sądu rejestrowego wniosku o zobowiązanie zarządu do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia do wglądu ksiąg i dokumentów spółki.

VIII. UPRAWNIENIA RADY NADZORCZEJ (projektowany art. 21(7) KSH)

- **Niejasny zakres nadzoru:** Niejasne sformułowanie w art. 21(7) § 1 KSH, w którym stały nadzór jest sprawowany przez radę nadzorczą spółki dominującej, chyba że umowa albo statut spółki dominującej i zależnej przewiduje inaczej. Po pierwsze – nie jest jasne, czy chodzi tutaj o zakres nadzoru, czy też podmiot wykonujący ten nadzór. Po drugie – sugeruje to, że zarówno umowa lub statut spółki

dominującej oraz te same dokumenty spółki zależnej muszą przewidywać te same postanowienia. Sugerowane zastąpienie "i" alternatywą łączną "lub".

IX. SPRAWOZDANIE (projektowany art. 21(8) KSH)

- **Nadmierna ingerencja w tajemnicę grupy spółek:** Zgodnie z projektowanym art. 21 (8) § 1 KSH spółka zależna będzie zobowiązana do sporządzenia sprawozdania o powiązaniach spółki ze spółką dominującą w ostatnim roku obrotowym, co będzie stanowić część sprawozdania zarządu z działalności spółki. W tymże sprawozdaniu konieczne będzie ujawnienie także wiążących poleceń wydanych przez spółkę dominującą nie tylko tej spółce zależnej, ale także innym spółkom z grupy, o czym nie musi nawet mieć wiedzy dana spółka zależna. Mając na uwadze obowiązek ujawnienia sprawozdania z działalności spółki, należy uznać, że art. 21(8) KSH stanowi nadmierną ingerencję w tajemnicę grupy spółek. Przedmiotowa regulacja w ogóle nie sprzyja wydawaniu poleceń przez spółkę dominującą, a przynajmniej w formie wskazanej przez ustawodawcę.
- **Zakres sprawozdania:** Na gruncie art. 21 (8) § 2 KSH nie jest jasne, czy sprawozdanie danej spółki zależnej powinno obejmować także polecenia spółki dominującej kierowane wyłącznie w stosunku do innych spółek zależnych. Pogląd ten należy odrzucić z uwagi na to, że spółka zależna może niekiedy nie mieć wiedzy w tym zakresie. Jeżeli intencją ustawodawcy było to, żeby w sprawozdaniu znajdowała się informacja o wiążących poleceniach spółki dominującej kierowanych do: 1) spółki zależnej 2) spółki zależnej i jednocześnie innych spółek zależnych z grupy, to w przypadku tej drugiej sytuacji należy uznać, że takie polecenia również są kierowane względem spółki zależnej. Bez znaczenia pozostaje to, że ich adresatem są jednocześnie inne spółki zależne. Z tego względu postulujemy wykreślenie części przepisu zaczynającej się od słowa „albo”.
- **Podmiot sporządzający sprawozdanie:** Jednocześnie proponujemy alternatywne rozwiązanie, aby to spółka dominująca była zobowiązana do sporządzenia właściwego sprawozdania. W przypadku, gdy spółka dominująca byłaby spółką zagraniczną, a regulację należałoby stosować również do spółek zagranicznych, zasady sporządzania właściwego sprawozdania wymagałyby pogłębionej analizy.

X. PROBLEMATYKA FIRM AUDYTORSKICH I BIEGŁYCH REWIDENTÓW (projektowany art. 21(9) KSH oraz dalsze projektowane przepisy KSH)

- **Aktualizacja przepisu w zakresie „podmiotu uprawnionego do badania”:** W art. 21(9) § 1 KSH należy zmienić określenie „*podmiot uprawniony do badania*” na „*firma audytorska*”. Pojęcie „*podmiot uprawniony do badania*” już nie funkcjonuje. Ustawa o biegłych rewidentach posługuje się określeniem firma audytorska. Podobną zmianę należy poczynić w § 3, gdzie aktualne brzmienie powinno być zastąpione „Sąd wyznacza firmę audytorską”.
- **Aktualizacja przepisu w zakresie „sprawozdania z badania”:** niniejsza uwaga tyczy się art. 1 pkt. 15, pkt 26 lit. b), pkt 28, pkt 29 lit. b), pkt 39) lit. e, pkt. 40 Projektu. Pojęcie „*sprawozdanie z badania*” jest pojęciem już stosowanym w KSH w kontekście badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta, w związku z tym sugerujemy inne zdefiniowanie sprawozdania sporządzanego przez doradcę rady nadzorczej. Alternatywnie, jeśli intencją ustawodawcy jest przeprowadzenie takiego badania przez biegłego rewidenta lub firmę audytorską, zgodnie z obowiązującymi standardami wykonywania zawodu, należy to wyraźnie wskazać w przepisie. Argumentem przemawiającym za

wyborem biegłego rewidenta/firmy audytorskiej jest fakt, iż obowiązują go/ją przepisy w zakresie bezstronności i niezależności wynikające z ustawy o biegłych rewidentach oraz zasad etyki przyjętych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów. Propozycja brzmienia przepisu w przypadku art. 219 (2) § 1 KSH:

Art. 219 (2) § 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego biegłego rewidenta lub firmę audytorską (doradca rady nadzorczej).

§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej przez radę nadzorczą, który zapewnia sporządzenie rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania. Doradcą rady nadzorczej może być biegły rewident lub firma audytorska pod warunkiem, że spełnia wymogi bezstronności i niezależności określone w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

- **Problematyka art. 1 pkt. 14 lit d) Projektu:** Prawdopodobnie intencją ustawodawcy jest omówienie przez kluczowego biegłego rewidenta oświadczenia zarządu odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności, gdyż takie oświadczenie jest częścią (i odpowiedzialnością) sprawozdania finansowego, za które kierownik jednostki jest odpowiedzialny. Zgodnie z ustawą o rachunkowości, jak również MSSF, sporządzając sprawozdanie finansowe kierownik jednostki jest odpowiedzialny za ocenę zdolności jednostki do kontynuowania działalności oraz za ujawnienie, jeśli zasadne, kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy kierownik jednostki albo zamierza dokonać likwidacji jednostki, zaniechać prowadzenia działalności, albo gdy nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania prowadzenia działalności. Biegły rewident natomiast, zgodnie z krajowymi standardami badania odpowiedzialny jest za ocenę odpowiedniości zastosowania przez kierownika jednostki zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, ocenę, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność jednostki do kontynuacji działalności. Jeżeli biegły rewident dojdzie do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od niego zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikację wydawanej opinii. Należałoby doprecyzować przepis w celu uniknięcia wątpliwości. Propozycja brzmienia przepisu:

„§ 6 W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym przedstawić swoją ocenę przyjętego przez zarząd założenia, co do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej”

XI. SQUEEZE OUT I BUY-OUT (projektowany art. 21(10) i art. 21 (11) KSH)

- **Zagrożenie dla spółki z o.o.:** Do tej pory instytucje *squeeze out* i *buy-out* znane były tylko spółce akcyjnej. W odniesieniu do spółki z o.o. jest to nowa regulacja. Z uwagi na powyższe, przepis może stanowić realne zagrożenie dla wspólników mniejszościowych w spółkach z o.o., którzy na mocy ustawowej regulacji (a więc pomimo braku odpowiednich zapisów w umowie spółki) będą mogli zostać wykluczeni ze spółki. Projektowany przepis może spowodować falę instrumentalnego wykorzystywania tego prawa i "wyzbywania" się wspólników mniejszościowych w spółkach z o.o. po wejściu w życie tej ustawy.

Uwagi zawierające alternatywne rozwiązania w przypadku nie uwzględnienia powyższej uwagi ogólnej:

- **Propozycja alternatywnych zmian:** poddajemy pod rozważenie, by przepisy art. 417 stosowane były odpowiednio w takich przypadkach (a nie "na zasadach" przewidzianych w art. 417). Dodatkowo, ponieważ celem uprawnienia jest możliwość wyjścia ze spółki przez wspólników / akcjonariuszy, którzy nie chcą uczestniczyć w spółce będącej częścią grupy spółek, uprawnienie powinno być wykonywane w odniesieniu do wszystkich akcji/ udziałów jednocześnie. Analogiczną uwagę należy poczynić względem art. 21(11) KSH.

XII. KONSTRUKCJA ODPOWIEDZIALNOŚCI SPÓŁKI DOMINUJĄCEJ (projektowany art. 21 (12) KSH oraz art. 21 (13) KSH)

- **Pojęcie niewypłacalności:** brakuje wskazania jak należy rozumieć pojęcie "niewypłacalność" - czy jest to pojęcie w rozumieniu art. 11 ustawy Prawo upadłościowe?
- **Zbyt szerokie wyłączenie odpowiedzialności spółki dominującej w zakresie art. 21 (12) KSH:**

Po pierwsze, należy wskazać, iż bezzasadna jest propozycja podziału na spółki kontrolowane w 75% i poniżej 75%, i uzależnienie od tego progu możliwości wyłączenia odpowiedzialności. Trudno znaleźć uzasadnienie dla takiego rozwiązania.

Po drugie, quasi-deliktowa odpowiedzialność spółki dominującej przenosi ciężar udowodnienia "braku winy" na spółkę dominującą – wystarczy, że przywoła ona wystarczające dowody na działanie w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego. Kategoria ta jest ocenna i pozwala na rzeczywiste wyłączenie odpowiedzialności spółki dominującej.

Po trzecie, patrząc szerzej na całą regulację odpowiedzialności i kaskadowych zwolnień z odpowiedzialności (spółek zależnych, spółek dominujących oraz członków ich organów) nie można pominąć rozważań w sferze niepożądanych skutków jakie może ona przynieść dla wierzycieli spółek dochodzących sądownie swoich roszczeń. Problem może zostać spotęgowany po wejściu w życie omawianej regulacji ze względu na trudności w ustaleniu, który z podmiotów (tj. spółka zależna, czy spółka dominująca) dysponować będzie legitymacją bierną w postępowaniach cywilnych lub gospodarczych. Dodatkowo nierzadkim przypadkiem jest sytuacja, w której siedziba spółki dominującej znajduje się poza granicami Polski, co w sposób znaczący może utrudnić skuteczne i sprawne prowadzenie procesu przeciwko takiemu podmiotowi (pomimo właściwości rzeczowej i miejscowej sądów polskich). Powyższe okoliczności mogą prowadzić do powstawania praktyki celowego tworzenia grupy spółek (w której spółka dominująca jest zagraniczną) ze z góry założonym zamiarem działania na szkodę wierzycieli spółek i instrumentalnego wykorzystywania przepisów do

- uniemożliwienia lub choćby znaczącego utrudnienia wierzycielom dochodzenia swoich należności.
- **Business judgement rule:** Uszczegółowieniem przypadku postępowania w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego jest działanie „na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny”. W obecnym brzmieniu art. 21 (12) § 3 stwarza ryzyko, że członkowie organów spółek – chcąc uniknąć odpowiedzialności – będą polegali na treści sporządzonych analiz i opinii, niezależnie od ich wiarygodności i rzetelności. Z tego względu istnieje ryzyko uciekania się do tego rodzaju analiz z obawy przed ewentualną odpowiedzialnością. Proponujemy uproszczenie przepisu poprzez usunięcie wzmianki na temat „analiz i opinii” i pozostawienie jedynie „informacji”, tak aby pozostawić w wyłącznej gestii członków organów spółek – zależnie od okoliczności sprawy – decyzje co do informacji, których uwzględnienie przy podejmowaniu decyzji jest wskazane. Powyższe będzie miało również swój wymiar praktyczny, bowiem uniknie się sytuacji, w której każda istotna decyzja biznesowa – dla wielu członków organów kolegialnych – będzie musiała zostać poprzedzona analizą specjalisty, tak aby uniknąć ryzyka poniesienia ewentualnej odpowiedzialności, niezależnie od celowości takiego środka. Analogiczną uwagę należy poczynić względem art. 21 (13) § 2 KSH.
 - **Zasada odpowiedzialności w art. 21 (13) § 1 KSH:** Odpowiedzialność spółki dominującej wobec wspólników / akcjonariuszy mniejszościowych spółki zależnej powinna zostać oparta o odpowiedzialność na zasadzie winy tak jak ma to miejsce w odniesieniu do przypadku, o którym mowa w art. 21(12) § 1 KSH. Trudno wskazać argumenty na różnicowanie tych zasad.
 - **Zasada odpowiedzialności w art. 21 (13) § 2 KSH w kontekście ochrony wierzycieli:** Projektowany przepis może stanowić duże obciążenie dla wierzycieli w kontekście ewentualnych sporów sądowych. Każdy z zainteresowanych podmiotów (spółka zależna, spółka dominująca) może skutecznie unikać odpowiedzialności (bądź prowadzić na podstawie ww. przepisów do obstrukcji postępowania), co może utrudnić dochodzenie i egzekucję komorniczą roszczeń wierzycieli spółek.

XIII. BEZSKUTECZNOŚĆ EGZEKUCJ PRZECIWKO SPÓŁCE ZALEŻNEJ NALEŻĄCEJ DO GRUPY SPÓŁEK (projektowany art. 21 (14) KSH)

- **Wadliwość przesłanki egzoneracyjnej:** jednym ze sposobów uwolnienia się spółki dominującej od odpowiedzialności jest wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. W sytuacji, gdy spółka dominująca nie będzie wierzycielem spółki zależnej, nie ma żadnej możliwości złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości czy podjęcia czynności w innych postępowaniach restrukturyzacyjnych, co powoduje, że przesłanka egzoneracyjna jest całkowicie niezależna od ponoszącego odpowiedzialność i nie zależy od jego woli. W przypadku tej samej przesłanki uregulowanej w art. 229 KSH sytuacja wygląda inaczej, ponieważ w przypadku członków zarządu, każdy ma możliwość złożenia odpowiedniego wniosku.
- **Wątpliwość dotycząca art. 21 (14) § 4 KSH:** brak regulacji dotyczących dalej idącej odpowiedzialności, o której mowa w tym przepisie.

XIV. KADENCJA CZŁONKA ZARZĄDU (projektowany art. 202 w § 2 KSH)

- **Moment wygaśnięcia mandatu:** Celem definitywnego usunięcia wieloletnich problemów interpretacyjnych w zakresie określenia momentu wygaśnięcia mandatu, postulowane jest usunięcie z przepisów pojęcia „ostatniego pełnego roku obrotowego pełnienia funkcji w zarządzie” i powiązanie

wygaśnięcia mandatu z upływem kadencji danego członka zarządu. Proponowane brzmienie przepisu art. 202 § 2 KSH:

Art. 202 § 2. Otrzymuje brzmienie: Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia się zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni rok kadencji.

XV. UPRAWNIENIA BYŁEGO CZŁONKA ZARZĄDU (projektowany art. 203 § 3 KSH)

- **Uprawnienie członka zarządu do złożenia wyjaśnień:** Były członek zarządu powinien być zawsze uprawniony do złożenia wyjaśnień oraz udziału w zgromadzeniu wspólników, chociażby przez wzgląd na kwestię otrzymania absolutorium. Tymczasem obowiązek złożenia wyjaśnień i udziału w zgromadzeniu może być zależny od woli wspólników. Propozycja brzmienia art. 203 § 3 KSH:

„Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym te sprawozdania. Uchwała wspólników może zwolnić byłego członka zarządu z tego obowiązku”

Pozostałe uwagi wymagające uwzględnienia w Projekcie:

- **Brak uwzględnienia odwołania członków zarządu przez radę nadzorczą:** Zmiana art. 203 § 3 KSH nie uwzględnia odwoływania członków zarządu przez radę nadzorczą. Obecne brzmienie tego przepisu odwołuje się do aktu odwołania; zmiana na uchwałę wspólników powoduje, że nie uwzględnia to sytuacji odwołania członków zarządu przez radę nadzorczą.

XVI. PROTOKOŁOWANIE UCHWAŁ ZARZĄDU (projektowany art. 208 (1) KSH oraz art. 376 KSH)

- **Nieefektywność projektowanych zasad w zakresie projektowania uchwał zarządu art. 208 (1) KSH:** Wprowadzenie obowiązku protokołowania wszystkich uchwał zarządu, na wzór regulacji przewidzianej dla spółki akcyjnej, stanowi przejaw nadmiernego formalizmu, stojącego w sprzeczności z postulatami wyrażonymi w uzasadnieniu do ustawy, wskazującymi, że celem ustawy jest poprawienie efektywności funkcjonowania spółek. O ile regulacja taka faktycznie pomogłaby w sprawowaniu nadzoru właścicielskiego w przypadku spółek posiadających mniejszościowych udziałowców, to rozszerzenie zakresu jej zastosowania na wszystkie funkcjonujące w polskim systemie prawnym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (np. również na spółki jednoosobowe), stanowiłoby utworzenie nowego obowiązku związanego z administrowaniem spółką, który nie znajdowałby racjonalnego uzasadnienia w potencjalnych korzyściach z nim związanych. Propozycją jest zatem usunięcie art. 208(1) KSH.

Uwaga z propozycją brzmienia projektowanego przepisu w przypadku nieuwzględnienia powyższej uwagi:

- **Liberalizacja zasad protokołowania uchwał zarządu:** Wskazane zasady dotyczące protokołowania uchwał zarządu powinny zostać przynajmniej zliberalizowane w zakresie ich podpisu z uwzględnieniem

z jednej strony bezpieczeństwa, z drugiej możliwości technologicznych. Umożliwi to, pomimo zbędnej formalizacji, większą efektywność rozwiązania. Propozycja brzmienia art. 208 (1) KSH, przy czym jako identyczną należy wskazać względem art. 376 KSH:

„Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu. Protokół opatrzony być może również kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym”.

XVII. ZAKAZ UJAWNIANIA TAJEMNIC SPÓŁKI PO WYGAŚNIĘCIU MANDATU (projektowane art. 209(1) § 2, 214(1) § 2, 377(1) § 2, 387(1) § 2 KSH)

- **Pojęcie „tajemnicy”:** Powstaje pytanie, co ma być rozumiane jako „tajemnica” wg wskazanych przepisów; pojęcie może być bardzo niejasne w interpretacji. Wiele innych pytań również wymaga odpowiedzi w tym zakresie np.: spółka może zwolnić z obowiązku zachowania tajemnicy? Czy w takim wypadku nie powinien istnieć szczególny tryb zwalniania z obowiązku zachowania tajemnicy zachowany (np. zgoda Rady Nadzorczej lub wspólników/akcjonariuszy)? Czy wprowadzenie tego zapisu ma umożliwić członkom zarządu/rady nadzorczej odmawianie zeznań w trybie art. 180 KPK?
- **Zagadnienie „lojalności wobec spółki”:** Wprowadzone zostaje pojęcie oraz obowiązek członków zarządu lojalności wobec spółki. Pojawia się wątpliwość jak „lojalność wobec spółki” odnieść należy do obowiązków wykonywania poleceń spółki dominującej, gdy w ocenie danego członka zarządu nie są one korzystne dla spółki zależnej.

XVIII. USTRÓJ RADY NADZORCZEJ (projektowany art. 219 KSH oraz art. 382 § 5 KSH)

- **Problematyka art. 219 § 4 KSH:**

Po pierwsze, należy zauważyć, iż Projekt przyznaje bardzo daleko idące uprawnienia radzie nadzorczej w zakresie żądania od wskazanych w przepisie osób i organów informacji, sprawozdań, wyjaśnień dotyczących podmiotów innych niż spółka, której działalność jest nadzorowana przez ten organ. Z jednej strony jest to rozwiązanie słuszne, które służyć może większej przejrzystości, z drugiej natomiast, istnieje ryzyko obstrukcji prac spółki w przypadku nieumiejętnego korzystania ze wskazanych uprawnień np.: wnioskowanie o wszystkie informacje z jakiegoś obszaru, podczas gdy niezbędne do zbadania są wyłącznie poszczególne. Wymaga to ponownego rozważenia zakresu uprawnień i ewentualnie mechanizmów zabezpieczających przed nadużywaniem uprawnień.

Po drugie, zgodnie z projektowanym art. 21(7) § 1 KSH informacje, sprawozdania i wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych mogą zostać uzyskane tylko przez radę nadzorczą spółki dominującej sprawującej nadzór nad realizacją interesu grupy, chyba że umowa/ statut spółki dominującej i zależnej stanowią inaczej. Organ ten może wystąpić z przedmiotowym żądaniem do spółek zależnych, aczkolwiek wyłącznie w zakresie przewidzianym w w/w przepisie. Projektowana zmiana pozostaje w sprzeczności z przepisami określającymi zakres sprawowanego nadzoru oraz art. 21 (7) § 1 KSH.

Po trzecie, użyte w art. 21(9) § 4 KSH określenie „zatrudnione” w przypadku osób poza stosunkiem pracy jest niewłaściwym określeniem.

- **Problematyka art. 219 § 6 KSH:**

Po pierwsze, projektowany przepis nie określa, w jaki sposób i w jakim terminie na posiedzenie rady nadzorczej ma być zapraszany biegły rewident. Biegły rewident nie jest członkiem rady nadzorczej i nie mają do niego zastosowania przepisy o zaproszeniu na posiedzenie co członków Rady.

Po drugie, postulujemy aby z przyczyn praktycznych poszerzyć krąg podmiotów zobowiązanych do zawiadomienia o terminie posiedzenia o „osobę upoważnioną do zwołania posiedzenia organu”.

- **Problematyka art. 382 § 5 KSH:** niezależnie od wskazanej problematyki firm audytorskich i biegłych rewidentów w niniejszym stanowisku, należy mieć na względzie, iż konsekwencje przepisu będą wiązały się z dodatkowymi kosztami wynikającymi z uczestnictwa biegłego rewidenta, a niekiedy też biegłego tłumacza, na posiedzeniu rady nadzorczej.

XIX. KOMITETY RADY NADZORCZEJ (projektowany art. 219 (1) KSH)

- **Skład komitetów rady nadzorczej:** Literalna wykładania np.: art. 219(1) § 1 prowadzi do wniosku, że w skład komitetów mogą wchodzić nie tylko członkowie rady nadzorczej: „Rada nadzorcza może ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się co najmniej z trzech członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych”. Wprowadzony zostaje warunek uczestnictwa przynajmniej trzech członków rady nadzorczej, ale nie zostaje dookreślony jej skład osobowy. Na etapie prac legislacyjnych zagadnienie składu tj. wyraźne ograniczenie go do członków rady nadzorczej, powinno zostać jednoznacznie przesądzone. Ponadto, warto poddać pod rozwagę zmniejszenie liczby członków komitetu do dwóch lub generalnie zwiększenie indywidualnych uprawnień członków rady nadzorczej na wzór członków delegowanych w spółce akcyjnej. Bardzo często inwestorzy strategiczni posiadają zaledwie jednego lub dwóch członków Rady, przez co wprowadzane zmiany nie będą wpływać na wyegzekwowanie przez nich swoich praw dostępu do dokumentów tak długo jak długo nie będą w stanie utworzyć komitetu.

XX. DORADCA RADY NADZORCZEJ (projektowany art. 219 (2) KSH oraz art. 382 (1) KSH)

- **Uprawnienie do wyboru doradcy:** proponujemy uniwersalną zasadę dla obu komentowanych przepisów, aby umowa spółki albo statut lub uchwała walnego zgromadzenia mogły wyłączyć albo ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności poprzez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Regulowana materia powinna umożliwić wypowiedzenie się wspólnikom i akcjonariuszom w formie uchwały.
- **Weryfikacja i zakres kompetencji:** regulacja nie przewiduje de facto wprost mechanizmu odpowiedzialnego za weryfikację wymogów kompetencyjnych stawianych doradcy rady nadzorczej. Rada nadzorcza arbitralnie wg. swojej preferencji powołuje tzw. doradcę rady nadzorczej, który jako podmiot działający po stronie rady nadzorczej uzyskuje bardzo szerokie uprawnienia wobec zarządu (dotyczące pozyskiwania informacji), ale jednocześnie jest podmiotem niewchodzącym w skład rady nadzorczej. Tym bardziej zatem wymogi wobec doradcy rady nadzorczej powinny być zastrzeżone, a mechanizm ich weryfikacji wprost wskazany w Projekcie.

- **Reprezentacja przy podpisywaniu umowy:** wprowadzona w art. 210 KSH reprezentacja spółki przez radę nadzorczą jest wyjątkiem od zasady reprezentacji. Wyjątek ten nie powinien być rozszerzany, dlatego w projektowanych przepisach optymalne byłoby, aby rada nadzorczą wybierała doradcę ale to zarząd powinien reprezentować spółkę w umowie z nim, chyba że zarząd odmawia jej zawarcia. Tym bardziej, że zarząd dowiadyuje się o wartości zawartych przez radę nadzorczą umów dopiero ze sprawozdania.
- **Informacje od kontrahentów spółki:**

Po pierwsze, za kontakty z kontrahentami spółki powinien odpowiadać wyłącznie zarząd. Uprawnienie doradcy do samodzielnego kontaktu z kontrahentami spółki jest uprawnieniem nieproporcjonalnym, które może narazić dobre imię spółki. Stąd należy rozważyć usunięcie odpowiednio art. 382(1) §5 KSH oraz art. 219(2) § 5 KSH.

Po drugie, doradca rady nadzorczej jest uprawniony do uzyskania informacji niezbędnych do przeprowadzenia badania od kontrahentów spółki, co wymaga upoważnienia zarządu. Uprawnienie doradcy nie świadczy jednak o tym, iż zarząd ma doradcy takie upoważnienie udzielić. Obowiązkowe upoważnienie nie wynika też z obowiązków, zarządu wobec doradcy, które proponuje regulacja (dotyczą one dostępu do informacji i dokumentacji). Może ono wynikać wyłącznie w przypadku wykładni funkcjonalnej. Celem uniknięcia konfliktu pomiędzy wykładnią literalną, a funkcjonalną, w przypadku pozostawienia w treści Projektu art. 382(1) §5 KSH oraz art. 219(2) § 5 KSH, zagadnienie to powinno zostać wprost rozstrzygnięte. Ponadto sformułowanie „z upoważnienia zarządu” jest sprzeczne z całym artykułem, gdyż jak wynika z jego treści zarząd może nawet nie wiedzieć o zawartej umowie.
- **Uwaga dot. przekazywania realizacji zadań:** Z regulacji wynika (np.: projektowany art. 219 (2) § 6 KSH), iż doradca może przekazywać realizację badania osobom trzecim, przy czym po pierwsze doradca nie ma ustawowego obowiązku informowania o tym spółki, po drugie, regulacja nie przewiduje warunków kompetencyjnych takich osób. Należy uznać taki stan za niepożądany i wymagający zmiany.
- **Zastosowanie art. 382 (1) 7 KSH do spółki z o.o, zmiana przepisu i wnioski o usunięcie art. 382 (1) § 8 KSH:** takiego przepisu brakuje przy spółce z o.o. - wydaje się zasadne, aby doradca miał obowiązek sporządzania pisemnego sprawozdania także w przypadku spółki z o.o. Jednocześnie wskazujemy za zbyt daleko idące uprawnienie rady nadzorczej do udostępniania raportu akcjonariuszom, w szczególności w odniesieniu do spółek publicznych. Analogicznie jak w odniesieniu do pozostałych uprawnień informacyjnych akcjonariuszy spółki akcyjnej, o udostępnieniu danych informacji na rzecz akcjonariuszy decydować powinien zarząd. Przyznanie uprawnienia w tym zakresie radzie nadzorczej do samodzielnej decyzji w zakresie przekazania akcjonariuszom określonej informacji, a tym samym do podania informacji do publicznej wiadomości (na akcjonariuszach nie ciąży bowiem w tym zakresie obowiązek poufności), może rodzić ryzyko nadużyć wskazanego uprawnienia, w szczególności w przypadku wewnętrznych sporów, co może powodować dla spółki niepowetowaną szkodę (w szczególności w odniesieniu do spółek publicznych). W tym zakresie, nie zabezpiecza spółki ewentualna odpowiedzialność członka rady nadzorczej w oparciu o art. 483 KSH, ponieważ ewentualna wysokość szkody za naruszenie obowiązku lojalności wobec spółki może wielokrotnie przewyższać majątek danego członka rady nadzorczej. Wobec powyższego proponujemy wykreślenie zdania drugiego i nadanie mu następującego brzmienia: „§ 7. Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne

sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia” oraz jednoczesne usunięcie art. 382 (1) §8 KSH.

XXI. ORGANIZACJA PRAC RADY NADZORCZEJ (projektowany art. 221 (1) KSH oraz art. 389 KSH)

- **Ograniczający i nieadekwatny do celu charakter przepisów:** Z perspektywy dotychczasowego funkcjonowania rad nadzorczych zmiany te należy uznać za niekorzystne - powodować mogą dodatkowe formalności do spełniania, które w istocie nie usprawnią prac rady nadzorczej – uwagi te tyczą się zarówno art. 221 (1) KSH oraz art. 389 KSH. W przypadku jednak zachowania wskazanych przepisów, należy zwrócić uwagę na dwie kwestie. Po pierwsze, w art. 221 (1) KSH § 2 brakuje zapisów regulujących minimalny termin na dokonanie zaproszenia na posiedzenie, jeżeli nie zostało to przewidziane w umowie spółki. Po drugie, proponujemy, aby § 1 zdanie drugie i § 2 zdanie drugie art. 221 (1) KSH, obok umowy spółki dodać „*lub regulamin rady nadzorczej uchwalony przez wspólników*”. Rozwiązanie to nie narusza żadnej z istotnych wartości (np.: przejrzystości, bezpieczeństwa), a zdecydowanie uelastyczni wprowadzane zmiany. Proponujemy też analogiczną zmianę w § 1 zdanie drugie i § 2 zdanie drugie art. 389 KSH poprzez dodanie obok statutu spółki zwrotu „*lub regulamin rady nadzorczej uchwalony przez Walne Zgromadzenie*”.
- **Zmiany w zakresie art. 389 § 3 KSH oraz 221(1) § 3 KSH:** W odniesieniu do spraw nieobjętych porządkiem obrad, co do zasady każdy z członków rady powinien mieć możliwość wypowiedzenia się / podjęcia decyzji w zakresie ich procedowania. W przeciwnych przypadkach, członkowie rady będą pozbawiani decyzyjności i możliwości wypowiedzenia się w przypadku nieobecności na posiedzeniu – nawet z przyczyn losowych. Stąd też proponowana jest zmiana w sposób następujący:

§ 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej są obecni na posiedzeniu a żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.

- **Zmiany w zakresie art. 389 § 7 KSH:** Przepis bez uzasadnionej potrzeby nakłada obowiązek zwoływania posiedzeń rady nadzorczej spółki akcyjnej co najmniej 4 razy w roku („*nie rzadziej niż raz w każdym kwartale roku obrotowego*”), podczas gdy aktualne brzmienie KSH (art. 389 § 3 KSH) ustanawia taki obowiązek „*nie rzadziej jednak niż trzy razy w roku obrotowym*”. Zmiana ta nie została wyjaśniona w uzasadnieniu Projektu i prawdopodobnie jest wynikiem pomyłki legislacyjnej, która w sposób niezamierzony zrównała regulacje dotyczące spółki akcyjne w tym zakresie z przepisami dotyczącymi spółki z o.o. W rezultacie powstał nieuzasadniony obowiązek częstszego zwoływania posiedzeń Rady Nadzorczej spółek akcyjnych, co z pewnością jest trudnością organizacyjną i czynnikiem kosztotwórczym dla tych spółek akcyjnych, których wewnętrzna organizacja w zakresie prowadzenia działalności gospodarcze nie wymaga aż tak częstych obligatoryjnych posiedzeń rady nadzorczej.

XXII. SPORZĄDZANIE PROTOKOŁU Z POSIEDZENIA RADY NADZORCZEJ (projektowany art. 222 § 2 KSH)

- **Ograniczający i nieadekwatny do celu charakter przepisu:** Jest to obciążenie nieproporcjonalne w stosunku do celu, który ta regulacja ma osiągnąć. Nałożenie tego rodzaju obowiązku będzie wiązało się ze stosunkowo wysokim nakładem pracy oraz dodaniem obowiązków sprawozdawczych. Przy wprowadzeniu obowiązku protokołowania posiedzeń rady nadzorczej, wystarczające byłoby podpisywanie protokołów przez protokolanta i przewodniczącego. Przepis w proponowanym kształcie mocno komplikuje podejmowanie uchwał przy posiedzeniach, które odbywają się za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

XXIII. SKUTKI LEGISLACYJNE USUNIĘCIA ART. 228 KSH I 293 § 2 KSH

- **Usunięcie art. 228 KSH:** brak uzasadnienia projektowanych zmian w tym zakresie, wydaje się zasadnym usunięcie wyłącznie pkt. 6 a nie całego artykułu 228. Usunięcie art. 228 KSH zdaje się być redakcyjną pomyłką.
- **Usunięcie art. 293 § 2 KSH:** proponowane usunięcie § 2 powoduje, że dodany § 3 nie odnosi się do generalnej zasady obowiązku dołożenia należytej staranności.

XXIV. WYŁĄCZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CZŁONKA ZARZĄDU JEDNOOSOBOWEJ SPÓŁKI ZALEŻNEJ (projektowany art. 299 § 2(1) KSH)

- **Iluzoryczność wprowadzonego rozwiązania:** Biorąc pod uwagę całokształt wprowadzanych przepisów należy przepis uznać za niekorzystny dla jego adresata i iluzoryczny. Zarząd jednoosobowej spółki zależnej, aby zwolnić się z odpowiedzialności we wskazanym w art. 299 KSH zakresie nie tylko musi wykazać, że niewypłacalność była spowodowana poleceniem, ale dodatkowo zobowiązany jest wskazać mienie spółki dominującej, z którego można prowadzić egzekucję. Pozostaje bez wątpliwości, że członkowie zarządu spółek zależnych w większości przypadków nie będą dysponować taką wiedzą, co spowoduje, iż nie będą mogli skutecznie wyłączyć swojej odpowiedzialności przewidzianej w komentowanym przepisie. Świadczy to o iluzoryczność zaproponowanego rozwiązania, a w efekcie o bardzo niskiej lub żadnej możliwości jego zastosowania w praktyce.

XXV. RELACJA POMIĘDZY ZARZĄDEM, A RADĄ NADZORCZĄ (projektowany art. 380 (1) KSH)

- **Brak funkcjonalności zaproponowanego rozwiązania:** regulacja z jednej strony zapewnia bardziej bezpośrednią relację i przepływ informacji pomiędzy zarządem, a radą nadzorczą, z drugiej jednak, w obecnym kształcie, wprowadza nowe problemy, które mogą wywołać spowolnienie działań spółki, a w skrajnych przypadkach paraliż. Regulacja wymaga ponownej analizy i dyskusji. Niezbędna jest modyfikacja zaproponowanego rozwiązania przynajmniej w poniższym zakresie:
 - a) Art. 380 (1) § 1 KSH powinien przewidywać formę wezwania lub ustawowo przewidzianą możliwość przygotowania się zarządu do udzielenia radzie nadzorczej informacji. Wynika to z porządku i trybu pracy organów spółki, a przepis w obecnej formie wprowadza w nie element nieprzewidywalności.

- b) Obowiązek ustanowiony w art. 380(1) § 2 KSH wydaje się nieuzasadniony i zbyt daleko idący, w szczególności, że dotyczy również spółek powiązanych (nie tylko zależnych). Należy rozważyć jego usunięcie.
- c) Art. 380 (1) § 1 KSH § 5 powinien brzmieć: „*Uchwała zgromadzenia akcjonariuszy lub regulamin rady nadzorczej może wyłączać albo ograniczać obowiązki informacyjne określone w § 1 lub 2*”. Skoro, jak wskazuje się, sytuacja korporacyjna spółki jest dynamiczna, równie dynamiczna powinna być możliwość kształtowania przepływu informacji przez akcjonariuszy by przeciwdziałać zbędnym obowiązkom i utrudnieniom w pracy organów spółki. Obecna regulacja wprowadza bardzo sztywny stan prawny, wymagający długiej zmian, w efekcie nie przystaje do realiów rynkowych.
- **Nieprecyzyjny kształt przepisu:** W art. 380 (1) § 3 pkt. 2 KSH zapis ten odnosi się do obowiązku zarządu udzielania informacji radzie nadzorczej - poza posiedzeniami. Zapis § 4 wskazuje, że informacje mają być udzielane na piśmie, jednak w przypadku informacji udzielanych poza posiedzeniami nie jest jasne komu należy ich udzielać. Całej radzie, poszczególnym członkom, w jaki sposób (gdzie doręczać pismo).

XXVI. ZAWIERANE PRZEZ SPÓŁKI TRANSAKCI POMIĘDZY SOBĄ (projektowany art. 384 (1) KSH) ORAZ WYDANIE ODPISÓW (projektowany art. 395 § 4 KSH)

- **Małe spółki akcyjne:** 384(1) w zw. z art. 17 KSH – w spółkach akcyjnych prywatnych z małą ilością akcjonariuszy taki obowiązek to jedynie dodatkowa ilość zbędnej pracy, gdyż i tak tego typu spółki funkcjonują podobnie jak spółki z o.o. (w relacji akcjonariusz – zarząd). Jeżeli przepis wejdzie w życie w proponowanym brzmieniu, wiele spółek będzie zmuszonych zmienić statuty, aby obowiązek zgody rady nadzorczej wyłączyć co będzie dodatkowo wiązało się z kosztami dla tych spółek. Proponowane byłoby rozważenie, aby statut spółki mógł uzależnić od zgody rady nadzorczej zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość przekracza wartość wskazaną w statucie.
- **Modyfikacja art. 384 (1) § 3 KSH:** dodatkowo proponujemy w art. 384 (1) § 3 KSH wykreślenie słów: „*lub spółką z nią powiązaną*” ze względu na potencjalnie duży krąg podmiotów, jaki należy wziąć pod uwagę.
- **Modyfikacja art. art. 395 § 4 KSH:** proponujemy poniższą modyfikację art. 395 § 4 KSH:
§ 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż cztery dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.

XXVII. SANKCJE (projektowany art. 587 (1) oraz 587 (2) KSH)

- **Uwagi dotyczące sankcji karnych z art. 587 (1) KSH:** Projektowany art. 587 (1) KSH wskazuje sankcję za nie przekazanie w terminie informacji bądź dokumentów, która jest niefunkcjonalna. Po pierwsze, część ze wskazanych obowiązków nie ma wyznaczonego wyraźnego terminu. Po drugie, kara grzywny w wymiarze minimum 50 000 tysięcy złotych nie tylko jest wyjątkowo wysoka, ale też w żaden sposób

nie odpowiada wskazaniom ekonomicznej analizy prawa np.: nie uwzględnia charakteru i wielkości spółki (np.: bardzo niewielkie podmioty), czy właściwego stanowiska zawodowego, a tym samym majątności lub zakresu odpowiedzialności osób w niej pracujących. Po trzecie, trudno wskazać jaką funkcję, poza skrajnie represyjną, miałyby pełnić kara ograniczenia wolności za nie przekazanie np.: wyjaśnienia w terminie.

W odniesieniu do członków organów tych przedsiębiorców sankcja ta będzie nieproporcjonalnie dolegliwa (mając na uwadze skutki ich działań względem spółki). Co więcej, brak zastrzeżenia górnej granicy kary grzywny (wskazanej ryczałtowo) będzie budziło wątpliwości, co do ewentualnej maksymalnej wysokości kary. Należy mieć jednak na uwadze, że regulacja kodeksowa grzywny przewiduje jej ustalenie w stawkach dziennych (art. 33 KK). Proponujemy zastrzeżenie – tak jak ma to miejsce w przypadku pozostałych przepisów karnych w KSH. – jedynie kary grzywny (bez doprecyzowania jej wysokości). W takim przypadku zastosowanie znajdzie art. 33 KK.

W przypadku działania nieumyślnego, sprawca powyższego przestępstwa ma podlegać karze grzywny w wysokości 20 000 złotych. Proponowana sankcja z racji jej „sztywności” budzi wątpliwości w świetle jej zgodności z Konstytucją RP i częścią prawa międzynarodowego. Co więcej, takie określenie sankcji uniemożliwi uwzględnienie przesłanek wymiaru kary określonych w art. 53 KK, a więc zarówno okoliczności łagodzących, jak i obciążających sprawcę. Proponujemy zastrzeżenie – tak jak ma to miejsce w przypadku pozostałych przepisów karnych w KSH – jedynie kary grzywny (bez doprecyzowania jej wysokości). W takim przypadku zastosowanie znajdzie art. 33 KK.

- **Uwagi dotyczące sankcji karnych z art. 587 (2) KSH:** Względem art. 587 (2) należy poczynić analogiczne uwagi jak względem art. 587 (1) KSH. Projektowany art. 587 (2) KSH przewiduje tożsame sankcje w związku z nieterminowym, niezgodnym ze stanem faktycznym lub zatajeniem informacji w związku z działalnością doradcy rady nadzorczej. Należy zwrócić uwagę, że przepis odsyła również do hipotezy przepisów art. 219² § 6, art. 300^{71a} § 6 oraz art. 382¹ § 6 KSH, które to przepisy dotyczą obowiązku zachowania tajemnicy, której złamanie nie może polegać na działaniach określonych w projektowanym art. 587² KSH. Rozwiązaniem obecnej nieścisłości może być połączenie art. 587¹ KSH z 587² KSH w zakresie przepisów 219² § 4, art. 300^{71a} § 4 oraz art. 382¹ § 4 KSH. W ten sposób zrówna się sytuację m.in. przedstawienia niepełnych danych radzie nadzorczej, jak i jej ustanowionemu doradcy. Natomiast, złamanie zakazu zachowania poufności informacji, do których zobowiązany jest m.in. doradca rady nadzorczej może stanowić osobny przepis karny (art. 587² KSH). Warto jednak zwrócić uwagę, że w tym zakresie może znajdować zastosowanie m.in. art. 266 § 1 KK.

XXVIII. ZAGADNIENIE PRAWA UPADŁOŚCIOWEGO (projektowany art. 21 ust. 3 b ustawy Prawo upadłościowe)

- **Zwolnienie z odpowiedzialności:** Proponowany przepis budzi wątpliwości w świetle możliwości zwolnienia się z odpowiedzialności przez członka zarządu, który nie tylko musi wykazać, że przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, ale i wskazać majątek spółki dominującej.

XXIX. WEJŚCIE W ŻYCIE USTAWY (art. 6 Projektu)

- **Wydłużenie vacatio legis:** W uzasadnieniu do Projektu wskazano, że przewiduje on stosunkowo długie vacatio legis (trzy miesiące), mając na względzie konieczność dokonania zmian treści umów (statutów) spółek zależnych, polegających na powołaniu się na wspólną strategię gospodarczą grupy spółek (art. 4 § 1 pkt 51 proj. KSH), a także obowiązek złożenia wniosku do KRS o dokonanie wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek (art. 211 § 2 proj. KSH). Ta ostatnia kwestia będzie wymagała dokonania zmian w systemie informatycznym Krajowego Rejestru Sądowego. Ustalony w Projekcie termin vacatio legis jest niewystarczający. Skoro w pierwszej kolejności będzie potrzebne dokonanie zmian w systemie informatycznym Krajowego Rejestru Sądowego, a dopiero następnie stanie się możliwe dopełnienie obowiązków wynikających z Projektu przez m.in. członków zarządu spółek kapitałowych, to okres ten może okazać się za krótki. Należy wydłużyć okres vacatio legis co najmniej do 6 miesięcy.

Konfederacja Lewiatan, KL/436/311/AZ/2020

